

Enrique José
Varela
Álvarez

Seminario galaico-portugués sobre o sistema contencioso-administrativo

(Ourense, 22 de maio de 1995)

Bolseiro
da EGAP

O día 22 de maio tivo lugar en Ourense o “Seminario galaico-portugués sobre o sistema contencioso-administrativo”, organizado pola Escola Galega de Administración Pública (EGAP) en colaboración co Instituto de Gestão e Administração Pública (IGAP) do Porto (Portugal). O alto número de persoas rexistradas para asistiren ó seminario (127) fala por si mesmo do interese que en Ourense existe polo sistema contencioso-administrativo e polo sistema xurídico de Portugal, dada a súa proximidade. Isto foi sinalado na presentación do seminario polo director da EGAP, don Xaime Rodríguez-Arana Muñoz, que falou, ademais, do reforzo das actividades entre Galicia e Portugal a través do programa INTERREG, en especial nos temas referidos ó sistema contencioso e ó novo proxecto de lei.

Posteriormente, e como directora do IGAP, dona Margarida Couto comentou as relacións de colaboración do seu Instituto coa EGAP, no que se refire ó desenvolvemento da Administración pública portuguesa e mais ó aumento do coñecemento da realidade galaico-portuguesa a través de esas relacións institucionais.

O primeiro relator da sesión da mañá foi don Francisco González Navarro, catedrático de dereito administrativo e membro en excedencia do Tribunal Supremo, que sinalou no comezo da súa disertación o feito de que nas actividades de formación da EGAP non se reproduce un centralismo docente, xa que o seminario se desenvolveu en Ourense. O profesor González Navarro tivo como tema de exposición as medidas preventivas no ordenamento contencioso, segundo o terceiro anteproxecto, estudado en Sevilla recentemente.

Para o Sr. González Navarro, o borrador do Anteproxecto da lei reguladora do proceso contencioso-administrativo mellorou moito a lei anterior, aínda que é posible que a nova se demore este ano porque non aparece no pacto de lexislatura do PSOE e CIU. O positivo do anteproxecto é que se está a facer sen precipitación e con moito traballo; o defecto é que non incorpora novidades con respecto ó dereito europeo e á xurisprudencia do Tribunal Supremo.

No que se refire á xurisprudencia do Tribunal Supremo en relación coas medidas preventivas, o profesor González Navarro estruturou a súa conferencia no dereito da Comunidade Europea, as dúas doutrinas (a vella doutrina xurisprudencial e a nova), o *fumus boni iuri*, o diagnóstico da situación das medidas preventivas ata o de agora, a preeminencia público-privada, a natureza procesual da suspensión e outras cuestións e outras medidas preventivas (as positivas).

No tema do dereito europeo, o Sr. González Navarro falou do dereito fundante, constituído polo dereito comunitario, e do Regulamento do Tribunal de Xustiza das Comunidades Europeas (1974), que contén unha lexislación moi avanzada sobre medidas preventivas (por exemplo, a suspensión da execución dunha lei, non só do acto administrativo, polo xuíz). Pero segundo o relator, as novidades do dereito comunitario non penetraron na carreira xudicial en España porque os xuíces acostuman ser conservadores, no sentido de que os seus pronunciamentos e sentencias poden ser revogados en instancias superiores e mesmo revogados. Neste

sentido, o señor González Navarro fala do artigo 72 da Lei de procedemento administrativo (Lei 30/92, do 26 de novembro, de réxime xurídico das administracións públicas e do procedemento administrativo común –BOE 27/11/92–), que di que é unha copia do artigo 72 da lei anterior, no que non se fan referencias ó interese público (artigo 122 da Lei do 27 de decembro de 1956, da xurisdicción contencioso-administrativa –BOE 28/12/56–).

Por outro lado, e no tocante á xurisprudencia do Tribunal de Xustiza das Comunidades Europeas en materia de medidas preventivas, hai que sinala-la preeminencia do dereito comunitario sobre o dos estados membros. Feito este que se está a producir *de facto* e con sentencias recentes, como é o caso da suspensión de execución dunha lei en Alemaña en materia de matriculación de vehículos, polo referido Tribunal de Xustiza.

É por iso que o Sr. González Navarro pide a incorporación desta xurisprudencia ó dereito nacional, xa que en España a xurisprudencia do Tribunal Supremo en materia de medidas preventivas foi tradicionalmente moi conservadora e favorable ó poder establecido, como sinalou anteriormente o relator, e non ó cidadán.

A Sentencia do Tribunal Supremo do 20 de decembro de 1990, da cal foi ponente o Sr. González Navarro, fala de que se debe esixir unha boa e eficaz administración de xustiza, nunha alusión ó principio do *fumus boni iuri*, e en relación co artigo 24 da Constitución española de 1978 (“dereito á tutela xudicial efectiva”). Isto deberá aplicarse só cando exista un principio de bo dereito.

Con este acto, púxose de manifesto a faciana da tutela preventiva, por parte do particular, o que implica o deber das administracións públicas de outorgala cando fose necesaria, segundo o citado artigo 24 da Constitución española.

Esta doutrina é o resultado dun lento avance da xustiza do caso do Tribunal Supremo, cunha tendencia ó automatismo na lexislación nas medidas preventivas no mencionado tribunal. É por isto que o Sr. González Navarro menciona que a doutrina do *fumus boni iuri* corre o perigo de extinguirse se non se positiviza na nova lei, volvendo á doutrina tradicional da relación do interese público-privado, limitándose ó texto da lei.

Ó remate da conferencia do Sr. González Navarro, abriuse unha rolda de preguntas, unha das cales versou sobre a dis-

persión normativa na Unión Europea e o clima de inseguridade xurídica que isto provoca, á que o relator respondeu que se podía, ou ben para-la lexislación 25 anos, ou que se definan claramente as liñas da xurisprudencia dos tribunais para incrementa-la seguridade xurídica.

Seguiulle ó coloquio a conferencia pronunciada polo magistrado do Supremo Tribunal Administrativo de Portugal, o Sr. Carlos Cadilha, que falou sobre a nova Lei da xurisdicción contencioso-administrativa no caso portugués.

Concretamente, o relator disertou sobre a reforma do sistema contencioso-administrativo en Portugal, que está na actualidade na Asemblea da República para a súa discusión.

O Sr. Cadilha aludiu á reforma dicindo que non era un proxecto ambicioso, xa que nunha primeira revisión só trata sobre a organización e funcionamento dos tribunais administrativos. Deixa de lado o tratamento do corpus da Lei sobre o sistema contencioso-administrativo (SCA), que vén da reforma de 1984, que pola súa vez adopta o sistema contencioso-administrativo da Constitución de 1976, na que os tribunais administrativos eran independentes e a onde se transferiron competencias.

O obxectivo central da reforma era incidir sobre os tribunais administrativos, por exemplo coa creación do Tribunal Administrativo de segunda instancia, que é o intermedio entre o Tribunal Superior Administrativo e os de primeira instancia, e sobre todo o referido ó mencionado aspecto de organización e funcións de ámbolos dous tribunais (o de segunda e o de primeira).

No tocante ó ámbito de competencias, o Tribunal Administrativo de Segunda Instancia ten dúas claramente definidas, que son a solución de recursos do Goberno na función pública e a limitación do principio de cesión de competencias ás entidades menores desde o Goberno central. Pero na práctica existe o problema das perversións da reforma respecto do Tribunal Administrativo, tanto no campo dos gobernos locais (autarquías) coma na función pública portuguesa, porque o grande volume de traballo do devandito tribunal está nos recursos directos do Goberno na área de persoal.

Por último, e no que se refire á organización administrativa, o Sr. Carlos Cadilha sinalou a falta de escolas de formación de xuíces, necesaria polo incremento da complexidade do corpus xurídico.

Verbo da reforma da xurisdicción contencioso-administrativa en Portugal, o autor sinala os aspectos que deberían presidi-la devandita reforma, como por exemplo o reforzamento das garantías xurisdiccionais readaptándoas ás alteracións constitucionais.

No sentido da reforma, segundo Sr. Cadilha, poderíanse establecer catro modificacións: a suspensión de eficacia de normas xerais; as accións de responsabilidade civil que teñan por base actos políticos; a autonomía de procedementos para responsabilizar actos internos (dar certificacións, pedir informes, etc.); e a última e principal innovación consiste no principio de acceso á xustiza administrativa.

O Sr. Carlos Cadilha pasou de seguido a analiza-la evolución do sistema contencioso ó longo do tempo (por exemplo, os actos tácitos ou presumidos), e falou do “principio de plenitude de garantía xurisdiccional”, que permite institucionalizar outras formas procesuais; ademais, trátase da tutela efectiva da lei, o que terá grande incidencia no campo das medidas preventivas (por exemplo, a suspensión da eficacia onde non é posible tres casos). En Portugal, a suspensión e a eficacia teñen un eido limitado de aplicación para evita-las inxerencias no campo da empresa privada, e para evitarlle o dano a unha maior cantidade de persoal. A suspensión da eficacia debe ser ampliada e aplicada de xeito automático, pola razón de interese público. Ademais, só pode funcionar se é útil e debe ser afrontada desde a perspectiva do principio do *fumus boni iuri*.

No que respecta ás medidas preventivas en Portugal, o sistema de sentencias ten certa fragilidade pero existen novidades na nova lei, entre as que se considera que o Tribunal Administrativo teña un orzamento propio para o pagamento de indemnizacións provisionais; formúlase tamén a necesidade dun recurso precontencioso e, por último, considérase a virtualidade que este sistema contencioso-administrativo pode ter para o sistema procedemental e a apertura constitucional da garantía xurisdiccional ós cidadáns.

A terceira conferencia foi a pronunciada polo maxistrado do Tribunal Supremo e catedrático de ciencia da Administración, o Sr. Mariano Baena del Alcázar, que disertou sobre o mesmo tema có señor Cadilha e fixo un exame do anteprojecto da nova Lei da xurisdicción contencioso-administrativa en España.

O Sr. Mariano Baena comezou cos antecedentes da lexislación vixente que se poden atopar na lei de 1888 (Lei do 13 de setembro, sobre o exercicio da xurisdicción contencioso-administrativa, publicada en *La Gaceta* do 14 de setembro de 1888), reformada sucesivamente en 1894 e 1902, onde se configurou a xurisdicción contenciosa como unha orde xurídica máis no ordenamento español. A vixencia desa lei, suspendida durante a Guerra civil, restableceuse en 1944 (Lei do 18 de marzo de 1944, da xurisdicción contencioso-administrativa –BOE 23/3/44–) e publicouse no texto refundido no ano 1952 (Decreto do 8 de febreiro de 1952, da xurisdicción contencioso-administrativa –BOE 16/352–).

A vixente lei reguladora do proceso contencioso-administrativo data de 1956 e forma parte do conxunto de grandes leis administrativas dos anos 50, caracterizadas por unha grande calidade xurídica.

O texto reformouse tres veces: en 1972, con motivo da creación da Audiencia Nacional; en 1981, para adaptala lei ó novo sistema de ordenamento territorial; e a Lei 10/92, do 5 de abril, que introduce a casación no proceso contencioso-administrativo.

O Sr. Baena del Alcázar fíxose a pregunta de se o anteproxecto do 16 de xaneiro de 1995 mantiña o sistema de 1956, e a resposta articulouna en torno a dúas novas leis que incidían no proceso contencioso: a Lei 30/92 e a nova Lei de contratos do Estado (BOE 19/5/95).

Polo que se refire á Lei de réxime xurídico das administracións públicas e do procedemento administrativo común (Lei 30/92), o anteproxecto actual do sistema contencioso-administrativo ten que adaptarse á mala técnica da Lei 30/92 (por exemplo, en materia relativa ó acto presunto e ó silencio administrativo, por un lado, e á suspensión do acto administrativo previo, por outro). Por outra banda, restablécese o recurso de interposición. Pero o máis grave para o Sr. Mariano Baena é que o anteproxecto abre unha fenda na garantía constitucional, xa que a nova Lei de órganos do Goberno a da Administración exclúe os actos do Goberno da nación, os dos consellos de Goberno das comunidades autónomas e os plenos dos concellos.

A nova Lei de contratos do Estado fai a distinción entre os contratos administrativos e demais contratos das administracións públicas, o que supón unha grande complicación de regulamento, xa que segundo a nova lei, por exemplo,

os organismos autónomos non son administracións públicas e só considera como tales a Administración xeral do Estado, as administracións autonómicas e a Administración local. Ademais, a Lei de contratos do Estado considera os chamados "contratos administrativos especiais", o que lle dá un xiro mercantil á lei, como sinala o relator.

A segunda grande área temática da conferencia do Sr. Baena del Alcázar foi a articulación da organización da xurisdición contencioso-administrativa no anteproxecto.

O devandito anteproxecto parte de liberar de traballos a Audiencia Nacional, os tribunais superiores de xustiza (que acumulan as dúas instancias coa correspondente sobrecarga) e o resto dos órganos de xustiza.

Aínda que os xulgados unipersoais do contencioso-administrativo están considerados na Lei orgánica do poder xudicial e na Lei de planta, estes non foron implantados polas tres razóns que sinala o relator:

1ª Por problemas políticos-administrativos, xa que se perdeu o control político sobre a actuación administrativa nos xulgados.

2ª Os medios persoais e financeiros supoñen un freo para a súa implantación, xa que 90 xulgados do contencioso-administrativo teñen un alto custo orzamentario.

3ª E, por último, o prexuízo corporativo dos xuíces ante a chegada de novos membros na carreira, e como rivais e xuíces unipersoais nun tempo breve.

Posteriormente, o Sr. Baena del Alcázar pasou a facer unha visión xeral do Anteproxecto da Lei reguladora do proceso contencioso-administrativo, con referencia á lei de 1956 e á Lei 30/92. O principal e máis positivo para o relator é que o anteproxecto é fiel ó sistema de 1956 e non ó da Lei 30/92, que considera que ten grandes erros. Por iso principalmente o sistema contencioso-administrativo segue a ser un proceso de revisión do acto administrativo. Entre as innovacións que están a ser consideradas para introducir, pódense citar:

1. O ámbito da organización do sistema, que prevé incluí-las comunidades autónomas e as administracións mediais (altos órganos constitucionais).

2. Os problemas dos actos políticos están a ser considerados como unha cuestión de principios, xa que para o Sr. Baena del Alcázar tódalas persoas están baixo o Estado de

dereito e teñen responsabilidade dos seus actos. O anteproxecto queda a medio camiño, xa que non inclúe o control dos actos do Goberno e as comunidades autónomas e as súas relacións con outros altos órganos constitucionais, nin os dictados como dirección da política interior, o que ocasiona, segundo o autor, un grave problema de inconstitucionalidade.

3. O anteproxecto configura a actividade administrativa como impugnabile, xa que considera tres supostos que o ratifican: o control de legalidade por un tribunal superior (control do Tribunal Supremo sobre a legalidade dos regulamentos, pois na actualidade o devandito Tribunal só regula a xurisdicción contenciosa e non o Tribunal Constitucional); ademais, o tribunal pode declarar nulidade ou invalidez a través do recurso contencioso-administrativo, aínda que o actor non o pedise; e por último, o que o autor considera coma unha arma de dobre fío, xa que se considera unha posible impugnación da vía de feito (¿desaparecen os interdictos contra a Administración?) e a inactividade da Administración (¿subtráenselle competencias ó Valedor do Pobo?).

Por outro lado, o Sr. Baena del Alcázar continuou a súa disertación sobre a suspensión do acto en materias relativas ás caucións e as medidas preventivas, en relación co principio do *fumus boni iuri*, no cal discrepa coa postura do Sr. González Navarro.

Como maxistrado do Tribunal Supremo, o relator falou da desconfianza do devandito tribunal en relación coas medidas preventivas, xa que se se aplicase ben a suspensión do acto administrativo, a actuación a través de medidas preventivas e o mencionado principio do *fumus boni iuri*, a suspensión tería un carácter excepcional. Segundo Sr. Mariano Baena, isto podería ser así se os xuíces resolvesen os procesos nun prazo razoable, pero non se corresponde coa realidade.

O Sr. Baena del Alcázar rematou a súa conferencia dando dous apuntes sobre a xurisdicción contenciosa: no caso de prever que as leis de presuposto de cada ano consideren os créditos ós debedores, aínda que ambas son leis e se poden derrogar entre elas; e no caso, tamén, das reformas que están a ser introducidas no recurso de casación tipo e, concretamente, na regulación no fundamento da devandita casación.

Por último, sinalou e felicítouse de que o anteproxecto se mantéña fiel ó texto de 1956, aínda que existe un problema principal sen resolver, a acumulación de procesos e atrasos xudiciais na Sala do Contencioso-Administrativo do Tribunal Supremo (26.000 procesos atrasados), o que limita o éxito da súa boa concepción técnica.

O último relator da mañá foi o Sr. Mário de Almeida, profesor de dereito administrativo da facultade de Dereito da Universidade Católica do Porto; sería el, tamén, o presidente da sesión da tarde.

O Sr. de Almeida falou na súa exposición sobre as medidas preventivas no ordenamento contencioso portugués, referíndose especialmente á tutela preventiva no modelo tradicional do contencioso administrativo (en concreto, o mecanismo de suspensión da eficacia dos actos administrativos) por un lado, e á tutela preventiva no moderno contencioso-administrativo (referido ás medidas preventivas dirixidas a providencias positivas) por outro.

No tocante ás medidas preventivas, o modelo existente en Portugal non ten un elemento decisivo, e salientou como principal e único a suspensión da eficacia. A xurisprudencia non foi directamente á Constitución portuguesa para xustifica-lo alongamento das medidas preventivas.

O mecanismo de suspensión da eficacia perfeccionouse en 1985 a través de dous instrumentos: a suspensión automática (art. 80) e a suspensión dos actos xa esgotados (art. 81), o que leva consigo que se suspende a eficacia e non o acto, e ademais que se fai suspensión con carácter retroactivo.

Segundo o Sr. Mário de Almeida, o funcionamento do organismo de suspensión é o seguinte:

1. Existe unha xurisprudencia moi restrictiva, en termos de atribuí-la suspensión (con grande fincapé no interese público).
2. E tampouco atende ó grao de probabilidade de éxito do recurso *fumus boni iuri*.

Ademais destes aspectos, o mecanismo de suspensión da eficacia ten unha serie de deficiencias xa que é un instrumento en relación co recurso de anulación (só é eficaz a anulación cando o recurso é eficaz). Tamén se distingue entre actos verdadeiramente negativos e actos aparentemente negativos (estes últimos non implican un recurso).

A suspensión da eficacia é útil para o interesado, pero para as institucións é ineficaz. Na actualidade existe unha acción (cando non se aplica o acto administrativo) recente e xeral para facer valer pretensións ante a Administración, e a través da devandita acción non se poden impedir actos administrativos.

O aspecto principal do sistema contencioso-administrativo portugués é cómo se pode obter do tribunal unha sentenza práctica e que diga o que hai que facer, que estableza unha prescrición que non só anule os actos, que é onde aparecen as medidas de carácter preventivo. Para iso o relator pediu unha extensión do principio de plenitude da garantía xurisdiccional para tódolos tribunais.

Segundo o Sr. Mário de Almeida, nas medidas preventivas hai que ir máis lonxe, deberíase prever na propia lei a existencia de medidas preventivas especificadas e que garantisen a dita efectividade, que é o que non existe en Portugal. Para iso hai que ver cales son os límites dos tribunais, para evita-lo exceso de discrecionalidade na aplicación das medidas preventivas e a súa tutela.

O Sr. Mário de Almeida rematou a súa exposición aludindo a que se utiliza a tutela preventiva coma un proceso urxente, que é o que cómpre para que se defina claramente a situación do particular. Ademais, dixo, non hai que anticipala tutela final, non dándoa e procurando que sexa rápida, o que dá unha lixeira visión do problema de contido da tutela preventiva.

A sesión da tarde estivo presidida polo Sr. Mário de Almeida e comezou coa conferencia do Sr. D. José Mª Gómez y Díaz Castroverde, maxistrado do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia, que falou das funcións do Tribunal Superior de Xustiza no ordenamento contencioso-administrativo. Despois da dita conferencia, comezou o Sr. Santos Botelho, presidente do Tribunal Administrativo do Círculo do Porto, sobre o mesmo tema, o Tribunal Administrativo, pero enfocado desde o punto de vista do sistema portugués.

O Sr. José Mª Gómez y Díaz Castroverde tratou aspectos organizativos e funcionais, non de competencias, na súa análise do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia e o ordenamento contencioso-administrativo, e fixo unha serie de referencias ás leis de 1956, 1985 (Lei orgánica 6/85, do 1 de xullo, do poder xudicial –BOE 2/7/85–) e ó actual Antepro-

xecto da Lei reguladora do proceso contencioso-administrativo.

O relator comezou falando da Lei do 27 de decembro de 1956, desde a cal se está á espera dunha lei do proceso contencioso-administrativo e da súa lei de planta.

A Lei de 1956, desde o punto de vista da organización, establecía un principio de colexiación das salas, tres salas do Tribunal Supremo e unha Sala do Contencioso-Administrativo da Audiencia Nacional, e un principio de especialización en dereito administrativo.

Coa entrada en vigor da Constitución de 1978 e coa posta en marcha do proceso autonómico, a través do artigo 152 establécese o funcionamento dos tribunais superiores de xustiza das comunidades autónomas, o que supón un incremento do número de actos administrativos e do número de impugnacións xudiciais (artigo 24.1 CE). En 1985, e coa Lei 7/85, do 2 de abril, reguladora das bases do réxime local (BOE 3/4/85), incrementáronse tamén os recursos contencioso-administrativos das corporacións locais, por exemplo en materia tributaria.

Na Lei orgánica 6/85, do 1 de xullo, do poder xudicial (BOE do 2/7/85), e nas posteriores Lei 38/88, do 28 decembro, de demarcación e planta xudicial (BOE do 30/12/85) e Lei 3/92, sobre medidas de corrección da Lei 38/88, está prevista a creación de xulgados unipersoais do contencioso-administrativo e a introducción, no devandito sistema contencioso, do recurso de casación, o que provoca a actual situación provisional do procedemento contencioso e a situación de colapso (non se crearon novas prazas nos xulgados dende 1985 ata 1995, á espera da nova lei). O Sr. Gómez y Díaz Castroverde propón, coma unha solución ó problema, a creación de "salas desconxestionadas" (por exemplo no sur de Galicia).

Por último, e como remate da súa conferencia, entre as cuestións actuais que o relator Sr. Gómez y Díaz Castroverde pon enriba da mesa para a súa futura discusión, pódense citar:

1. A apertura inmediata de xulgados, respondendo ás preguntas de cando se van abrir e qué competencias van ter.
2. Cómo se van votar eses xulgados, cómo se van recrutarlos maxistrados (xuíces especiais, xuristas prestixiosos, etc.).
3. Cómo vai se-la división orgánica dos xulgados, cales van se-las súas competencias para saber cal vai se-lo seu nú-

mero (un ou dous por provincia, un ou varios por Comunidade Autónoma, etc.).

A última das conferencias do “Seminario galaico-portugués sobre o sistema contencioso-administrativo” foi a do Sr. José Manuel Santos Botelho, xuíz-presidente do Tribunal Administrativo do Círculo do Porto, que falou do sistema vixente na actualidade dos tribunais portugueses, e das garantías procesuais e substantivas.

O relator comezou a súa disertación falando de que o sistema xurídico portugués ten moita influencia na lexislación vixente en España, e que os problemas, no relativo ó sistema contencioso, son similares nos dous países.

Para o Sr. Santos Botelho, os tribunais administrativos anteriores, ata 1924, seguían o sistema francés (administrador-xuíz) debido á influencia revolucionaria francesa, como un órgano segregado da propia Administración. De 1924 a 1930, e por desilusión do sistema anterior, estableceuse un sistema difuso. A partir de 1930 comezou a funcionar un sistema case xudicial, os círculos, que non eran verdadeiros tribunais (tiñan a sede no edificio do Goberno civil) e traballaban con funcionarios, non con xuíces. En 1984, os círculos convertéronse en tribunais independentes, cambiando incluso as sedes anteriores.

Polo que respecta ó funcionamento, e segundo o Sr. Santos Botelho, en Portugal só se recorre ós tribunais administrativos para procesos urbanísticos, e o tempo medio dos recursos contenciosos é de oito meses (en Porto son entre nove e dez meses).

Posteriormente, e como remate da intervención, o relator pasou a falar da tutela do sistema das posicións subxectivas básicas.

Despois da rápida e clara intervención do Sr. Santos Botelho, deuse paso ó coloquio e estableceuse unha rolda de preguntas cos dous relatores da tarde e o presidente da sesión, o Sr. Mário de Almeida e o Sr. Gómez y Díaz Castroverde.

Na rolda de preguntas púxose de relevo o interese e o alto grao de cualificación dos asistentes ás sesións. Fíxose fincapé nas sentencias contradictorias sobre os mesmos casos, a actuación da Administración no eido privado coa unificación do foro para asegura-lo control da mesma, e a preeminencia da Administración en materia de costas.

Verbo das sentencias contradictorias sobre os mesmos casos, a pregunta fíxoselle ó Sr. Gómez y Díaz Castroverde: ó existiren diferentes instancias existen tamén diferentes criterios, polo que na práctica se dá unha variabilidade que redunda na independencia do poder xudicial.

Pola súa parte, o Sr. Santos Botelho respondeu a pregunta sobre a actuación da Administración no eido privado, e sinalou que en Portugal os tribunais administrativos son tribunais comúns para as cuestións administrativas, que esta característica vén da experiencia francesa e as relacións de poder entre a Administración e o dereito privado. Polo tanto, se a cuestión é unha actividade privada vai a un tribunal común, e se é unha actividade pública, aínda que a organización sexa privada, vai a un tribunal administrativo.

A derradeira pregunta fíxoselle ó Sr. Gómez y Díaz Castroverde, que sinalou que en materia de costas o texto do Anteproxecto da lei reguladora do proceso contencioso-administrativo inverte o artigo 131 da lei anterior, onde é unha prerrogativa de uso. Di o relator que se fai necesaria a imposición de costas ós tribunais e á Administración.

Clausuraron o acto o director da EGAP, D. Xaime Rodríguez-Arana Muñoz; a directora do IGAP, D^a. Margarida Couto; o delegado da Consellería da Presidencia, D. Ramón Mariño; e o maxistrado do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia, o Sr. José Mª Gómez y Díaz Castroverde, procedéndose a continuación á entrega das certificacións ós asistentes. No devandito acto de clausura subliñouse o éxito do seminario, emprazando as institucións organizadoras a repeti-la experiencia en encontros sucesivos.